

การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่
องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก

The Study of Problem Situations, Requirements and Factors Related to
Community Waste Management in the Wang Hin Sub-District Administration
Organization Amphoe Muang, Tak Province.

ขวัญฤทัย ทองบุญฤทธิ์¹ พิมประไพ ขาวขำ² จินดาพร อ่อนเกตุ³ จิตลดา หนูดอนทราย⁴ และสุรเชษฐ์ ตุ่มมี⁵
Khwanruethai T.¹, Pimprapai K.² Jindaporn O.³ Jitlada N.⁴ and Surachet T.⁵

^{1 2 3} คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁵ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยการศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์ กลุ่มประชากรตัวอย่าง พบว่า การจัดการขยะในตำบลวังหินใช้วิธีการจัดการกันเองในชุมชนตามรายครัวเรือน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดหาพื้นที่ในการกำจัดเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ได้ มีการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตามหลัก 3R (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ตามนโยบายจังหวัดสะอาด และต้องการส่งเสริมให้ชุมชนให้มีการคัดแยกขยะเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบ ZERO WASTE ที่มีการจัดการขยะโดยชุมชน เน้นการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการขยะโดยชุมชน เช่น โครงการส่งเสริมการคัดแยกขยะ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

คำสำคัญ: ปัญหาขยะ / การจัดการขยะ / ชุมชน

Abstract

Researchers studied about problem situations, requirements and factors related to community waste management in the Wang Hin Sub-District Administration Organization Amphoe Muang, Tak Province by learning from document, focus group interviews and sampling interviews. The study showed that local government did not have enough space in waste disposal site so the household manage waste by themselves. In addition, Subdistrict Administrative Organization Officers were encouraging people to separate waste materials following cleaning province policy by using 3R (Reduce, Reuse, Recycle). Furthermore, they emphasize waste separation so that Wang Hin Sub-District will be zero waste community model. Moreover, they pay attention to manage waste by community such as source reduction and separation project, biological composting.

Keywords : solid waste problem / solid waste management / Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันแนวโน้มของประชากรโลกได้มีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ประเทศไทยเองก็มีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้จากรายงานของ โครงสร้างประชากร ในปี พ.ศ. 2556 จำนวนประชากร 31,845,971 คน และในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 32,464,906 คน (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย) เป็นผลให้ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการขยายตัวเพื่อรองรับความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เกษตรกรรมและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับและสนองความต้องการในการอุปโภคบริโภค ซึ่งกิจกรรมข้างต้นที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาและสนองความต้องการแล้วนั้นก็มีผลพวงตามมา ซึ่งสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เช่น มลพิษอากาศ ปัญหาน้ำเน่าเสีย และปัญหาขยะมูลฝอย โดยปัญหาขยะมูลฝอยนั้นถือเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญปัญหาหนึ่ง เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยได้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากกิจกรรมการดำรงชีวิตของมนุษย์ส่งผลให้มีการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอยสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งล้วนแต่สร้างผลเสีย เช่น ปัญหากลิ่นเหม็น ปัญหาแหล่งน้ำเน่าเสียจากขยะที่เป็นอินทรีย์วัตถุ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและสัตว์นำโรคต่างๆ ทำให้ชุมชนขาดความสวยงามและเป็นระเบียบเรียบร้อย และชุมชนจะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ การขนส่ง และการกำจัดขยะมูลฝอย

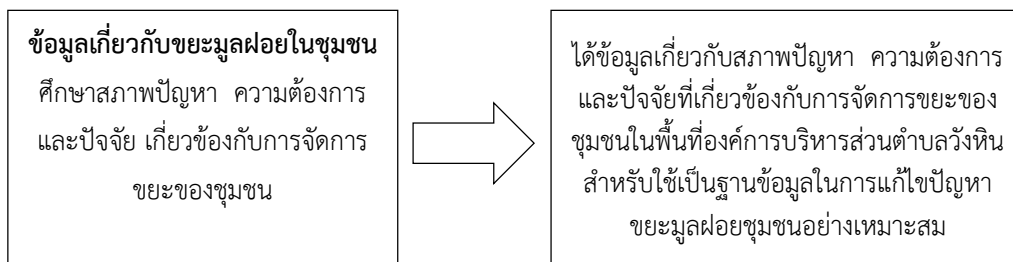
จากข้อมูลดังกล่าวนี้จึงให้ความสนใจศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและการแก้ไขปัญหาขยะของชุมชนต่างๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดตาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาความต้องการการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่บริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล โดยมีกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเอกสาร การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่สนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย

- นายกองค้การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 ท่าน
- ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 ท่าน
- เจ้าหน้าที่กองงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม จำนวน 1 ท่าน
- ผู้นำชุมชน จำนวน 3 ท่าน
- อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน 2 ท่าน
- ตัวแทนประชาชน จำนวน 2 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล และคำตอบที่เป็นจริง ครอบคลุมประเด็นอย่างสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่มุ่งศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในชุมชนที่ศึกษารวมทั้งเป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มเป้าหมายได้มีโอกาสสนทนากันมากขึ้น มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นเหมือนผู้วิจัยเป็นคนในชุมชน เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงได้ค้นคว้าข้อมูลทางด้านเอกสารและใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างที่เลือกในครั้งนี้เป็นผู้ที่มีความรู้และชำนาญทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการขยะของชุมชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก
- ใช้การจดบันทึก และการบันทึกเสียงของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ วิธีการจดบันทึกโดยละเอียดภายหลังจากที่ได้จากการสนทนา การสัมภาษณ์ การบันทึก การสังเกต เพื่อป้องกันการลืม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา บทความวารสารวิชาการ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการจดบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการ

บันทึกเสียง

2.3 ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญแล้วนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะจับประเด็นอีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไป เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีการเชิงคุณภาพ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนา เครื่องมือเก็บข้อมูลใช้แนวคำถามซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเอกสารและภาคสนามได้เพียงพอต่อการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นต้น โดยนำมาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระเบียบตามเค้าโครงเรื่องแล้วสรุปข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และหาข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป หลังจากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์โดยการสัมภาษณ์ซ้ำในบางประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ข้อมูลมากขึ้น และทำการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการขยะ

การผลิตขยะ ส่วนใหญ่แล้วประชาชนในตำบลวังมีการผลิตขยะแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

- ขยะอินทรีย์ ได้แก่ เศษอาหาร เศษใบไม้ เศษเหลือทิ้งทางการเกษตร
- ขยะทั่วไป ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ ถุงพลาสติก กล่องกระดาษ
- ขยะอันตราย ได้แก่ แบตเตอรี่ หลอดไฟ ขวดสารเคมี
- ขยะติดเชื้อ ได้แก่ ขยะจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจำนวน 3 ที่ ได้แก่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านท่าไม้แดง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านเกาะอ้ายด้วน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านวังหินลาด และขยะจากผู้ป่วยติดเชื้อที่อยู่ตามบ้านเรือน

การจัดการขยะในตำบลวังหินใช้วิธีการจัดการตนเองในชุมชนตามรายครัวเรือน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดหาพื้นที่ในการกำจัดเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ได้ และจากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน (เจ้าหน้าที่กองงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม) ระบุว่า ปริมาณขยะเฉลี่ยของชุมชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีปริมาณ ขยะเกิดขึ้นในตำบล 8.7 ตันต่อวัน

การจัดการขยะในตำบลวังหินใช้วิธีการจัดการตนเองในชุมชนตามรายครัวเรือน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถจัดหาพื้นที่ในการกำจัดเพื่อให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ได้ และจากการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชน (เจ้าหน้าที่กองงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม) ระบุว่า ปริมาณขยะเฉลี่ยของชุมชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก มีปริมาณ ขยะเกิดขึ้นในตำบล 8.7 ตันต่อวัน

2. การจัดการขยะโดยชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะตามหลัก 3R (ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่) ตามนโยบายจังหวัดสะอาด โดยขยะอินทรีย์ ประชาชนส่วนใหญ่นำมาให้อาหารสัตว์ ทำปุ๋ยอินทรีย์ หรือถังหมักขยะอินทรีย์โดยการใช้ถังเปิดกันฝังลงไปลงดินและใช้มาปิดให้มิดชิด (ตามนโยบายของจังหวัด) และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ได้ให้ข้อมูลว่า ประชาชนส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหินมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะอย่างถูกต้อง โดยขยะที่สามารถขายได้จะมีการคัดแยกไว้ขายให้กับรถที่เข้ามารับซื้อของเก่า แต่ยังมีขยะจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถขายต่อได้ ประชาชนจึงนำมากำจัดโดยใช้วิธีการเผาและทิ้งตามพื้นที่รกร้าง เช่น พื้นที่สารณประโยชน์ ที่นา (จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่อบต.วังหิน เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2562) สำหรับขยะที่เป็นขยะทั่วไปที่ชุมชนไม่สามารถจัดการได้ภายในครัวเรือน ส่วนมากจะทำการกำจัดด้วยวิธีการเผาหรือนำไปทิ้งรวมกับพื้นที่อื่นที่มีการให้บริการจัดเก็บขยะ ในส่วนของขยะอันตราย ทางองค์การบริหารส่วนตำบลจึงให้มีถังเก็บเฉพาะขยะอันตรายไว้ให้หมู่บ้านละ 1 จุด และมีการจัดเก็บในทุกๆ 6 เดือน จากนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะส่งต่อให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ทำการส่งไปกำจัดอย่างถูกต้อง ตัวอย่างของขยะอันตรายที่พบในชุมชน ได้แก่ หลอดไฟ ถ่าน บรรจุภัณฑ์สำหรับวัตถุอันตราย เป็นต้น

ด้านการปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างถูกต้อง องค์การบริหารส่วนตำบลมีการส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนให้จัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะ เช่น กิจกรรมรณรงค์เยาวชนเก็บขยะบริเวณริมทางสาธารณะ รวมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในใช้ถุงผ้าเพื่อลดการใช้ถุงพลาสติก และเรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากขยะเพื่อใช้เป็นแนวทางและต้นแบบเกี่ยวกับการจัดการขยะได้อย่างยั่งยืน

3. ปัญหาการจัดการขยะ

หน่วยงานราชการให้ข้อมูลว่ามีการร้องเรียนเรื่องของการเผาขยะอยู่เป็นระยะเนื่องจากขยะที่เหลือจากการคัดแยกทำปุ๋ยอินทรีย์ และขายเป็นขยะรีไซเคิลแล้วประชาชนไม่รู้ว่าจะต้องกำจัดอย่างไรจึงจำเป็นต้องเผาในพื้นที่ของตนเองแต่มีการส่งกลิ่นรบกวนประชาชนอื่นๆ ทำให้มีการร้องเรียนไปที่องค์การบริหารส่วนตำบลและผู้ใหญ่บ้าน การให้ความร่วมมือของประชาชนที่มีพื้นที่ติดต่อกับเขตเมืองมีน้อยมาก ส่วนใหญ่ประชาชนในพื้นที่นั้นจะนำขยะไปทิ้งกับเขตเทศบาล ให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะมีน้อย รวมทั้งยังมีการลักลอบทิ้งขยะริมถนนสาย 104 และทิ้งลงในแม่น้ำปิง ซึ่งในบางครั้งไม่ใช่ขยะที่เกิดจากประชาชนตำบลวังหิน แต่เป็นขยะจากประชาชนที่อยู่พื้นที่อื่นๆ อบต.แก้ไขปัญหาโดยการติดตั้งป้ายห้ามทิ้งไว้บริเวณที่มีการทิ้งขยะ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นหน่วยงานนำร่องในด้านกรงดใช้ภาชนะที่เป็นโฟมและพยายามขยายต่อไปยังหน่วยงานราชการอื่นๆ ในพื้นที่

4. ความต้องการด้านการจัดการขยะ

ชุมชนในหมู่ 5 บ้านวังหิน มีแนวคิดว่าจะจะมีการจับกลุ่มบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันประมาณ 5 หลังคาเรือน เพื่อตั้งเตาเผาขยะเป็นจุดๆ และต้องการยกระดับเตาเผาขยะที่สามารถเผาขยะและผลิตเป็นเชื้อเพลิงเพื่อใช้ในครัวเรือนได้

หน่วยงานที่ให้บริการต้องการส่งเสริมชุมชนให้มีการคัดแยกขยะเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบ ZERO WASTE ที่มีการจัดการขยะโดยชุมชน และต้องการเครื่องอัดพลาสติกเนื่องจากขยะที่ไม่สามารถกำจัดได้ในตอนนี้ ส่วนใหญ่คือถุงพลาสติก ถ้าอบต.มีบริการรวบรวมถุงพลาสติกและบริการอัดพลาสติกเพื่อส่งขายไปยังแหล่งอื่นๆ จะช่วยแก้ปัญหาการร้องเรียนเรื่องการเผาขยะ และแอบทิ้งขยะตามที่สาธารณะต่างๆ ได้

5. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน อำเภอเมือง จังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ซึ่งประกอบด้วย

ปัจจัยภายใน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน ได้แก่ มีการสร้างเตาเผาขยะแบบไร้ควัน ในชุมชนหมู่ 5 บ้านวังหิน เพื่อเป็นต้นแบบในการกำจัดขยะ และมีนโยบายในการสร้างหลุมฝังกลบขยะอินทรีย์สำหรับครัวเรือนของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหินและอาสาสมัครสาธารณสุขเพื่อเป็นต้นแบบในการกำจัดขยะอินทรีย์ในครัวเรือนให้กับชุมชน

ปัจจัยภายนอก ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลวังหิน ได้แก่ การได้รับงบประมาณสำหรับการจัดการขยะจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำหรับใช้ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะ การปลูกจิตสำนึกในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี มีการจัดประชุมประจำเดือนและจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เสียงตามสายให้ความรู้ในการจัดการขยะ การแจกถุงผ้าเพื่อลดภาวะโลกร้อน และจัดให้มีการพูดคุยสอบถามปัญหาขยะ

อภิปรายผลการวิจัย

การผลิตขยะ ส่วนใหญ่แล้วประชาชนในตำบลวังมีการผลิตขยะแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้ 4 ประเภท ได้แก่ ขยะอินทรีย์ ขยะทั่วไป ขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ เป็นขยะที่มีลักษณะเหมือนกันกับขยะที่เกิดขึ้นจากครัวเรือน โดยทั่วไปตามการกำหนดประเภทขยะของ กรมควบคุมมลพิษ (2548) โดยการจัดการขยะในตำบลวังหินใช้วิธีการจัดการกันเองในชุมชนตามรายครัวเรือน ได้แก่การเผาในที่โล่งแจ้ง นำไปทิ้งตามหัวไร่ปลายนา ซึ่งตรงกับการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบนโยบายการจัดการขยะของประเทศไทยกับนโยบายการจัดการขยะของต่างประเทศของ มารุต ปานศรี (2559) กล่าวถึงชุมชนในประเทศไทยที่ไม่ได้รับการให้บริการจัดการขยะจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประชาชนในพื้นที่จะดำเนินการกำจัดขยะในครัวเรือนโดยการเทกองและเผาในที่โล่ง หรือลักลอบทิ้งในพื้นที่สาธารณะ แต่การกำจัดขยะในลักษณะนี้ยังไม่ใช้การจัดการขยะที่เหมาะสม จึงมีการรณรงค์ ให้ความรู้ในด้าน การทำหลุมฝังกลบขยะเปียก และการคัดแยกขยะ ซึ่งการคัดแยกขยะอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ชุมชนก้าวไปสู่ การเป็นชุมชนปลอดขยะ อย่างที่ผู้นำชุมชน ประชาชน รวมไปถึงเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งใจไว้ตามที่ มารุต ปานศรี (2559) กล่าวถึงแนวคิดขยะเหลือศูนย์ (zero waste management) และวิธีการจัดการขยะแบบบูรณาการมาใช้ได้แก่ การลดขยะที่แหล่งกำเนิด การนำกลับมาใช้ใหม่ การแปรรูปเพื่อเปลี่ยนเป็นพลังงาน และการกำจัดของเสีย รวมถึงประเทศไทยต้องสร้างวินัยให้ประชาชนซึ่งเป็นผู้ผลิตขยะ โดยการปรับทัศนคติ และพฤติกรรมกรบริโภคให้ถูกต้อง ไม่ใช่สินค้าปริมาณมากเกินความจำเป็น การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการลดปริมาณขยะที่แหล่งกำเนิดการคัดแยกขยะ การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังซึ่งจะเป็นการแก้ปัญหาการเกิดขยะที่ต้นเหตุอย่างแท้จริง นอกจากนี้ คำหริ กำปั่นวงษ์ และคณะ (2561) ได้นำเสนอการจัดการขยะด้วยหลักพฤติกรรมศาสตร์ การจัดการขยะเหลือศูนย์โดยการมีส่วนร่วมของพหุภาคโดยการให้ประชาชนมีบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ควรได้รับการยอมรับจากรัฐ นอกจากนี้ คำหริ กำปั่นวงษ์ และคณะ (2561) ได้นำเสนอปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการขยะเหลือศูนย์โดยการมีส่วนร่วมของพหุภาคีดังนี้ (1) การจัดตั้งธนาคารขยะ เป็นกิจกรรมเสริมกระบวนการคัดแยกขยะมูลฝอย (2) การเสริมสร้าง ความรู้ และพฤติกรรม (3) การกำหนดนโยบายและการน่านโยบายไปปฏิบัติของรัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (4) ความสำเร็จของการจัดการขยะเหลือศูนย์โดยการมีส่วนร่วมของพหุภาคี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรับรู้การใช้ประโยชน์จากการคัดแยกประเภทขยะ และควรมีการสร้างแนวความคิดที่ถูกต้องในการคัดแยกขยะ รวมถึงการให้ความรู้และทักษะที่ถูกต้อง และจำเป็นในการคัดแยกขยะให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การคัดแยกขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน และขยายผลถึงพฤติกรรมจัดการขยะในด้านอื่นๆ ของชุมชน เช่น การนำกลับมาใช้ใหม่ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการลดการใช้ขยะ

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). คู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้น การลดและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- คำหริ กำปั่นวงษ์ และคณะ. (2561). การจัดการขยะเหลือศูนย์โดยการมีส่วนร่วมของพหุภาค. วารสารวิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน, 4(2), 19-31
- มารุต ปานศรี. (2558, กรกฎาคม - ธันวาคม). การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการจัดการขยะของประเทศไทยกับนโยบายการจัดการขยะของต่างประเทศ. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 8(2), 529-540.